

Aan den Heer Minister-President
Aan de Heren Ministers en Staatssecretarissen

Excellenties,

Op 17 maart jl. heb ik aan den Minister van Buitenlandse Zaken verslag uitgebracht van een gesprek, dat ik had gevoerd met den Heer Oejeng Soewargana, die toen hier te lande vertoefde om in opdracht van Generaal Nasoetion na te gaan in hoeverre mogelijkheden bestonden, de quaestie Nieuw Guinea tot oplossing te brengen door rechtstreeks overleg tussen Nederland en Indonesië. Hierbij stond voorop, dat, in geval een basis voor officiëel overleg zou blijken te bestaan, Indonesië zijn verlangen naar herstel van normale verhoudingen zou tonen. Tot dusverre is mij niet gebleken van bereidheid van de Nederlandse Regering op deze suggesties in te gaan.

De Heer Oejeng Soewargana is hier te lande teruggekeerd, ditmaal voorzien van een analoge opdracht in overleg met de fungerend President Ir. Djuanda, tijdens de langdurige wereldreis van President Soekarno. Met name heeft hij thans de opdracht te proberen, informele besprekingen te bevorderen met Generaal Nasoetion, die op 22 juni te Parijs, op 26 juni te Bonn en op 3 juli te Londen hoopt te arriveren en die dan op 8 juli vanuit Londen via Caïro naar Indonesië hoopt terug te keren. De Heer Oejeng Soewargana deelde mij mede, dat de Indonesische Regering in deze fase Generaal Nasoetion pleins pouvoirs heeft gegeven inzake Nieuw Guinea. De Indonesische Regering en met name de Heer Nasoetion verlangen de quaestie Nieuw Guinea op te lossen om aldus te komen tot herstel van normale en van vriendschappelijke betrekkingen met Nederland. De Heer Oejeng heeft op dit punt zeer bijzondere nadruk gelegd. De weg van direct overleg met Nederland is de enige, welke dit herstel kan teweeg brengen. Noch de methode van internationalisatie, noch die van een "gewapende confrontatie" zou dit resultaat hebben. Naar de mening van Generaal Nasoetion zou, mocht geen vreedzame wijze gevonden worden voor soevereiniteitsoverdracht op een aanvaardbare basis, een situatie kunnen ontstaan, waarin als gevolg van communistische agitatie een gewapende actie - in welke vorm dan ook - onontkoombaar zou zijn. Buitendien kan de Generaal een ieder, die hieraan mocht twijfelen, uiteenzetten dat de quaestie Nieuw Guinea voor geheel Indonesië - ook voor de troepen van Kaliwarang bijv. - een brandende zaak blijft.

De vraag hoe een eventuele behandeling ter Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zou lopen, zou in het midden kunnen blijven. Elke internationalisatie zou meebrengen, dat Indonesië toegang krijgt tot Nieuw Guinea en dat zodoende een geheel nieuwe situatie zou ontstaan.

De vraag is waarom nu niet kan worden geprobeerd tot een analoge oplossing te komen in direct overleg, waarbij inzake Nieuw Guinea Indonesië en Nederland op een aantal punten waar dit nodig zou blijken tot samenwerking zouden kunnen komen.

De internationale methode kan - bijv. voor de communisten - gelegenheden verwekken, welke noch het belang van de Papoea's noch dat van de beide betrokken Staten dienen.

Wat nu de quaestie van Nieuw Guinea onder Indonesische souvereiniteit betreft verzekerde de Heer Oejeng, dat Indonesië bereid is:

- a. de Nieuw Guinea Raad in het overleg over de overgang te betrekken, aangenomen dat Nederland voor wat Nederland betreft tot souvereiniteitsoverdracht bereid was en in deze richting wil meewerken;
- b. aan Nieuw Guinea, op verzoek van de Nieuw Guinea Raad, een autonome status toe te kennen analoog aan die van Atjeh;
- c. Nederland op bepaalde punten in te schakelen, waar zulks door de Nieuw Guinea Raad zou worden verlangd.

Uiteraard zal bij een en ander de Indonesische Grondwet worden geëerbiedigd.

Op terreinen als onderwijs, landbouwkundige voorlichting en algemene gezondheidszorg kan Indonesië grote aantallen enthousiaste mensen naar Nieuw Guinea dirigeren en Indonesië is hiertoe ten volle bereid. De taak van Zending en Missie zal uiteraard worden gerespecteerd. Ik ben de overtuiging toegedaan, dat de Regering deze gelegenheid behoort te benutten om te komen tot een latere formele conferentie. Mocht ik U hierbij van dienst kunnen zijn, dan ben ik uiteraard hiertoe gaarne bereid. Inmiddels is het de bedoeling, dat een groep van Nederlandse burgers alvast het mogelijke doet om deze kans te bevorderen en dat hiertoe ook contact met Generaal Nasoetion zal worden opgenomen. De Heer Oejeng Soewargana heeft nadrukkelijk verzocht, dat deze zaak in het huidige stadium niet in de pers of elders in de openbaarheid komt.

De Heer Oejeng is het eens met de weergave zoals boven gesteld.

Ik bied Uwe Excellenties de verzekering aan van mijn oprechte gevoelens van hoogachting,

Nijmegen, 9 juni 1961.

